№ 221. Poniedziałek 23. Września 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 22. września. Dnia 20. września 1861 wydana i rozesłana została z c. k. galic. drukarni rządowej we Lwowie część II. Dziennika ustaw państwa z r. 1861, dla królestwa Galicyi i dla Bukowiny.

Ta część zawiera:

Nr. 4. Rozporządzenie ministra stanu z dnia 5. stycznia 1861, względem zasadniczego oznaczenia prawa wyboru i obieralności deputowanych na sejm krajowy z miast i gmin wiejskich.

Nr. 5. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 5. stycznia 1861, względem aparatu mierniczego na spirytus, przez Stumpe-Holdmann wynalezionego, tudzież sprostowania instrukcyi względem używania aparatu mierniczego Ryttyngiera.

Nr. 6. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 6. stycznia 1861, względem uwolnienia od stempla świadectw przedkładanych przez właścicieli klaczy, o nagrodę chowu bydła konkurujących.

Nr. 7. Rozporządzenie ministerstwa stanu z dnia 11. stycznia 1861, o prowadzeniu i przeniesieniu osobistych przedsiębierstw aptekarskich.

Nr. 8. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 15. stycznia 1861, względem zakazu wywozu i przewozu broni, amunicyi i t. d. do Mołdawii, Wołoszczyzny i Serbii.

Nr. 9. Cesarskie rozporządzenie z dnia 18. stycznia 1861, o zaciągnieniu pożyczki trzydziestu milionów złotych.

Nr. 10. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 18. stycznia 1861, względem przeprowadzenia pożyczki rządowej w kwocie trzydziestu milionów złotych, otworzonej na mocy cesarskiego rozporządzenia z dnia 18. stycznia 1861 nr. 10 (Dzien. ustaw państwa).

Nr. 11. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 20. stycznia 1861, względem upoważnienia urzędów pocztowych do przyjmowania przesyłek poczty wozowej (jezdnej) w celu oddania ich we własnym okręgu urzędu pocztowego.

Nr. 12. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 20. stycznia 1861, względem uwolnienia od należytości dla komisarza sądowego i wydziału kredytorów w postępowaniu ugodnem.

Nr. 13. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 21. stycznia 1861, względem wymierzenia ekwiwalentu należytości od wartości prawa połowania, wykonywanego na podstawie §. 6 patentu cesarskiego z dnia 5. marca 1859 (Dzien. ust. państwa nr. 154).

Nr. 14. Okólnik ministerstwa wojny z dnia 14. marca 1861, o prawie wyborczem i obieralności osób wojskowych do reprezentacyi gminnych i krajowych.

Nr. 15. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 15. marca 1861, względem opodatkowania konsumcyi stearyny (kwasu stearynowego) przy wprowadzeniu jej do miast zamkniętych w niemiecko-sławiańskich krajach koronnych.

Nr. 16. Cesarskie rozporządzenie z dnia 26. marca 1861, mocą którego odracza się zwołanie sejmu krajowego w Galicyi i Lodomeryi na dzień 15. kwietnia 1861.

Nr. 17. Cesarski patent z dnia 8. kwietnia 1861, mocą którego uregulowane zostają sprawy kościoła ewanielickiego, wyznania augsburskiego i helweckiego, mianowicie prawno - polityczne stosunki jego, w arcyksięstwie Austryi powyżej i poniżej Anizy, w księstwie Salcburga, w księstwie Styryi, w księstwach Karyntyi i Krainy, w uksiążęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski, w margrabstwie Istryi i w mieście Tryeście wraz z okręgiem jego, w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Forarlbergu, w Królestwie Czeskiem, w margrabstwie Morawii, w księstwie górnego i dolnego Szląska, w królestwach Galicyi i Lodomeryi wraz z księstwami Oświęcimskiem i Zatorskiem, w Wielkiem księstwie Krakowskiem i księstwie Bukowińskiem.

Nr. 18. Rozporządzenie ministerstwa stanu z dnia 9. kwietnia 1861, mocą którego prowizorycznie uregulowanem zostaje wewnętrzne urządzenie kościoła ewanielickiego obu wyznań w arcyksięstwie Austryi powyżej i poniżej Anizy, w księstwie Salzburskiem, w księstwie Styryi, w księstwach Karyntyi i Krainy, w uksiążęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski, w margrabstwie Istryi i w mieście Tryeście wraz z okręgiem jego, w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Forarlbergu, w Królestwie Czeskiem, w margrabstwie Morawskiem, w księstwie górnego i dolnego Szląska, w królestwach Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświęcimskiem i Zatorskiem, w Wielkiem księstwie Krakowskiem i w księstwie Bukowińskiem.

Sprawy krajowe.

(Pismo odręczne Jego ces. Mości. — Patent cesarski. — Zwołanie sejmu w Istryi. — Pismo J. E. ministra handlu. — Kaucye wojskowe.)

Wiedeń, 20. września. *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujący patent cesarski z 15. sierpnia 1861:

„My Franciszek Józef, z Bożej łaski Cesarz Austryi itd. itd. postanowiliśmy na wniosek Naszego sejmu forarlberskiego uchwalony na mocy §. 37. ordynacyi krajowej znieść niniejszem pierwszy ustęp §. 15. ordynacyi krajowej tej osnowy: „Członkowie wydziału krajowego są obowiązani założyć siedzibę swoją w mieście Bregencyi.“

Dan w Naszym pałacu Laxenburg dnia 15. sierpnia roku Tysiąc ośmset sześćdziesiątego pierwszego, a Naszego panowania w trzynastym roku.

Franciszek Józef, r. w.

Arcyksiążę Rajner, r. w. Schmerling, r. w.

Z najwyższego rozkazu:
Br. Ransonnet, r. w.“

— *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujący patent cesarski:

„My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryi i t. d. i t. d.“ oznajmiamy niniejszem:

Ponieważ w patencie Naszym z 14. lipca r. b. zastrzegliśmy sobie oznaczyć termin zwołania nowego sejmu krajowego w Naszem margrabstwie Istryi, tedy rozporządzamy niniejszem co następuje:

Nowy sejm krajowy margrabstwa Istryi ma być zwołany na dzień 25. września r. b. w prawnie oznaczonem miejscu zebrania.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu dnia 17. września w roku Tysiąc ośmset sześćdziesiątym pierwszym a panowania Naszego trzynastym.

Franciszek Józef, w. r.

Arcyksiążę *Rainer* r. w.

Schmerling r. w.

Z najwyższego rozkazu:
Baron *Ransonnet* r. w.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył wydać najłaskawiej następujące najwyższe pismo odręczne do prowizorycznego prezydenta król. siedmiogrodzkiej kancelaryi nadwornej barona Kémény'ego:

„Kochany baronie Kémény. Uwalniam Cię łaskawie na Twoją prośbę od urzędu prowizorycznego prezydenta Mojej siedmiogrodzkiej kancelaryi nadwornej.

Laxenburg, 19. września 1861.

Franciszek Józef, r. w.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 3. września r. b. zezwolić najłaskawiej na przeniesienie rzeczywistego profesora filologii klasycznej Dra *Gustawa Linkera* z uniwersytetu krakowskiego w tym samym charakterze na uniwersytet lwowski.

— Minister stanu mianował magistra farmacyi i kandydata nauczycielskiego zawodu *Augusta Freunda* rzeczywistym nauczycielem przy c. k. niższej szkole realnej w Tarnopolu.

— *Gaz. wied.* pisze: Pod d. 17. b. m. Jego Excel. minister handlu wydał odezwę do rady administracyjnej zachodniej kolei Cesarzowej Elżbiety, którą podajemy niżej. Zdaniem *Donau Ztg.* z odezwy tej wnosić należy, że Jego Excelencya obejmując ministeryum handlu zrzekł się prezydować radzie administracyjnej, i pobierać przypadającą pensyę. „Odpowiedź pana ministra handlu na interpelacyę, którą mu wczoraj uczyniono na posiedzeniu izby deputowanych, jest zdaniem naszem dostateczna; widać w niej wyraźny nacisk na sumienne postępowanie w duchu najwyższego pisma odręcznego z 5. listopada 1859. Odpowiedź rzeczona byłaby dostateczna, chociażby z pisma poniżej przytoczonego nie wypadało nawet, że Jego Excelencya ani chwilę nie ociągał się dawać jak najlepszy przykład.“ Pismo pana ministra handlu jest następujące:

Wiedeń, 17. września. Najszanowniejsza rado administracyjna! Gdy mię uczyniono radcą korony oświadczyłem, że to nowe urzędowanie moje nie pozwala mi pełnić funkcyi prezydenta kolei Cesarzowej Elżbiety, ani pobierać pensyi do tej posady przywiązanej.

Aby zapobiedz wszelkiemu możliwemu nieporozumieniu i błędnemu tłumaczeniu rzeczy, składam dzisiaj dalsze oświadczenie, że nie wystąpiłem na pewien czas, lecz na zawsze, a tem samem, że szanownej radzie administracyjnej wolno przystąpić do nowego wyboru.

Głównem życzeniem mojem gdy obejmowałem prezydencyę kolei Cesarzowej Elżbiety było, widzieć ją ukończoną. Spełniło się to życzenie. Z pociechą i dumą patrzę na dzieło, które należy do najpiękniejszych i najważniejszych przedsiębierstw monarchyi: ta myśl że miałem w niem udział, będzie najmilszem wspomnieniem mojego życia. Upraszam szanownej rady administracyjnej, aby mię zachowała w swej pamięci; kończę zapewnieniem, że nigdy nie zapomnę być wdzięcznym tym szanownym mężom, którzy dali mi tyle dowodów swojej przychylności i życzliwości.

— Jego c. k. Apostolska Mość raczył — jak donosi Gazeta zagrabska — zezwolić najłaskawiej, ażeby ci oficerowie Pogranicza, którzy przeszło 10 lat służą w charakterze oficerów na Pograniczu i ukończyli już 30 lat wieku, jeżli żenią się z córkami oficerów Pogranicza, którzy również służyli przeszło 10 lat w charakterze oficerów na Pograniczu, uwolnieni byli od składania kaucyi małżeńskiej, i ażeby ich małżonki miały prawo pobierać pensyę. Inni zaś oficerowie Pogranicza, którzy służą mniej niż 10 lat, muszą wykazać się kapitałem, który przynosi rocznie najmniej 400 zł. procentu, i zawieranie ślubów małżeńskich ma im być dozwolone pod tym warunkiem wtedy, jeżeli liczba żonatych oficerów nie przechodzi połowy stanu oficerów w czasie pokoju.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 19. września.)

Prezyduje dr. Hein.

W loży dworskiej zajął miejsce Jego ces. Wysokość Arcyksiążę Rajner.

Na ławie ministeryalnej: pp. de Schmerling, bar. de Mecsery, de Lasser i hrabia Wickenburg.

W dalszym ciągu dyskusyi nad ustawą gminną zabiera głos JE. pan minister de Lasser. Wyświeca stanowisko rządu w kwestyi stosunku posiadłości większej do związku gminy, rozbiera właściwe pojęcie gminy, a następnie przechodzi do objaśnienia różnicy pomiędzy projektem rządowym a zmianami poczynionemi we wniosku wydziału. Różnicę stosunków posiadłości większej w rozmaitych krajach koronnych co do kwestyi wyosobnienia i wynikające ztąd następstwa objaśnia p. minister datami statystycznemi, i wykazuje historycznie, że kwestya wyosobnienia zachodzi tam tylko, gdzie istniał stosunek poddańczy. Aby rzecz tę załatwić, należy pozostawić pewien przechodowy przeciąg czasu, iż przeobrażenie to mogłoby posiadłość większa na dotkliwe narazić ciosy. Zdaniem mowcy odpowiada zarówno widokom gminy, jak i posiadłości większej, aby posiadłość ta wcieloną była do związku gminy, lecz mniema, że przedwczesne załatwienie tej sprawy byłoby szkodliwe. Sposób załatwienia należy pozostawić sejmom.

Mowca rozbiera pojęcie gminy najprzód z ujemnego, następnie z dodatniego stanowiska, i prosi izby, aby z tego pojęcia wychodziła przy głosowaniu nad każdym pojedynczym paragrafem ustawy.

W końcu staje minister w obronie praw politycznych gminy, rządowi jak i wydziałowi chodzi głównie o prawo i sprawiedliwość. Należy brać rzeczy ze stanowiska praktycznego.

Rechbauer jako sprawozdawca rozbiera zarzuty uczynione ustępowi 1. wniosku wydziału, przytacza uwagi mężów zaufania, i porównuje zdanie mniejszości i większości.

Rozpoczęto głosowanie. Wniosek Herbsta upada. Wniosek Kalchberga, aby przyjąć wyrażenie: gmina miejscowa, przyjęty.

Poprawki Doblhofa i Schwarzenfelda do ustępu 1. pozostają w mniejszości. Ustępy 1. i 2. wniosku wydziału przyjęte.

Wniosek Mendego, aby opuścić ustęp 3. i 4. upada. Również upada wniosek, aby dozwolić wyjątkowo dla Galicyi odłączyć posiadłość większą od gminy. Wniosek Rothkircha, aby pozostawić rzecz tę do rozstrzygnięcia ustawom krajowym, przyjęto większością 88 głosów przeciw 75.

Ustęp 4. wniosku wydziału przyjęty 83 głosami przeciw 76.

Poczem rozpoczęto dyskusyę specyalną nad art. II. ustawy gminnej.

Dr. Rechbauer objaśnia rzeczony artykuł ustawy jako sprawozdawca.

Brolich mówi przeciw ustępowi 2. rzeczonego artykułu.

Posiedzenie trwa jeszcze przy zamknięciu sprawozdania.

Hiszpania.

(Sprostowanie.)

Indép. belge donosiła, że ksiądz Claret, kaznodzieja Królowy Izabelli, pozwolił sobie w jednem kazaniu wyrazów ubliżających osobie Cesarza Francuzów.

Wiadomość ta, zaprzeczona już w *Constitutionnelu*, sprawiła w Madrycie wielkie wrażenie, jak to dowodzi następująca depesza dziennika *Pays* opierająca się na artykule ogłoszonym w jednym z dzienników ministeryalnych:

„Madryt, 14. września. *Epoca* przytaczając z *Constitutionnela* zaprzeczenie wiadomości podanej w *Indép. belge*, dodaje, że jest upoważniona nazwać oszczerstwem zarzuty uczynione księdzu Claret, i że to samo odnosi się także do wszystkich korespondencyi tego dziennika z Madrytu, w których przebija się systematyczna niechęć ku rządowi. W końcu oświadcza *Epoca*, że kaznodzieje Jej Mości Królowy nigdy nie mieszają polityki do swoich kazań, i że Królowa nie ścierpiałaby, by miano w jej obecności ubliżać którémukolwiek Monarsze lub rządowi.“

Francya.

(Nowiny dworu. — Obóz Chalons zwinięty. — Doniesienia z Turcyi. — Wiadomości bieżące. — Okręta francuskie na wodach Madagaskaru. — Zajścia pograniczne z Szwajcarya.)

Paryż, 17. września. Z powodu zimnego powietrza, które od kilku dni nastało, opuści dwór francuski już przed 25. b. m. Biarritz. — Obóz pod Chalons zwinięto przedwczoraj; wojska odchodzą częścią do Lugdunu, częścią do Sathonay. — Pan Pietri, który od dłuższego czasu w osobnej misyi objeżdżał różne kraje: wyspę Sardynię, Włochy, Niemce, spodziewany jest w Biarritz, dokąd go Cesarz telegrafem powołał. — Margrabia Cadore jadąc z Rzymu, przybył dziś do Marsylii. — Odjazd pana Lavalette, według *Pays*, wyznaczony jest na 20. Udaje się wprost do Rzymu. — Pan Persigny objął dzisiaj znowu swój portefeuille i równocześnie rozpoczął regularne czynności w swym gabinecie.

— *Pays* donosi, że z powodu rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich z Montenegrynami, upadła wszelka nadzieja zawiązania na nowo negocyacyi pokoju między Turkami i insurgentami. — *Patrie* mówi, że to jest zupełnie bezzasadna, jak utrzymuje pewien dziennik zagraniczny, jakoby europejska komisya Herzegowiny dla spróbowania ostatni raz, czyby nie dało się załatwić spór po dobremu, udała się do Omera Baszy obozu tureckiego. Komisya ta wystąpi z pośrednictwem, aż gdy los broni rozstrzygnie. Komisarz rosyjski miał wystąpić z komisyi europejskiej względem Montenegru.

— Zupełne ustąpienie francuskiego wojska z Chin nie jest tak bliskie, mówi *Pays*, jak utrzymują korespondenci zagraniczni. Listy nadesłane ostatnią pocztą z Pekinu donoszą, że dostatecznemi siłami trzeba wspierać posłów podczas ich pobytu w Pekinie, ażeby przez niechęć niższych mandarynów, którzy wolnym ideom wicekróla tajemny stawią opór, nie zostały skompromitowane rezultaty wyprawy.

— Temi dniami obiegała w Paryżu pogłoska o starciu między okrętami francuskiemi i angielskiemi na wodach Madaskaru. Według *Independance* chodzi tu o rzecz małej wagi, która miała się w ten sposób: Na żądanie Królowej, która panuje nad małą częścią wyspy, jeden z okrętów francuskich interweniował w sporze jej z trzema ministrami, którzy Królowej chcieli wydrzeć władzę. Dowódca fregaty angielskiej, na wodach Madagaskaru przedstawiał kapitanowi francuskiemu, że nie powinien interweniować, dowódca francuski nie zważał na te przedstawienia ponieważ działał na zlecenie swoich przełożonych, którzy znajdują się na wyspie Bourbon i kroki swoje usprawiedliwiał starodawnem prawem Francyi do wyspy Madagaskar. Usłyszawszy tę odpowiedź, okręt angielski oddalił się a dowódca francuski przywrócił Królowej jej prawa i ministrów na wyspę Bourbon jeńcem uprowadził.

— Rosyjski jenerał Zimmerman został od wyższej władzy wojskowej upoważniony zwiedzać kasarnie i wojskowe zakłady w Paryżu i okolicy.

— Znany wypadek na granicy francusko-szwajcarskiej stał się powodem przesadnych wieści, jakoby miały ztąd wyniknąć znaczne nieporozumienia. Są to wiadomości nieprawdziwe — zawsze okazało się, że mają słuszność ci, którzy są tego zdania, że obecny stan polityczny kantonu genewskiego nie da się nadal utrzymać.

Włochy.

(Polityka Hiszpanii. — Wiadomości bieżące.)

Turyn, 18. września. Dzisiejsza *Opinione* zawiera artykuł wstępny o polityce Hiszpanii, w którym uderza na ministeryum O'Donnella i zarzuca mu, że zdaje się zapominać o tem, że Hiszpania jest państwem konstytucyjnem, gdyż w całym ruchu włoskim upatruje tylko rewolucyę, broni Burbonów wypartych z Neapolu i

Parmy i obstaje przy ewentualnem prawie Hiszpanii do tronu neapolitańskiego, zkąd też wypływa jego polityka nieprzyjazna Włochom, która równie jest bezwładną jak bezskuteczną.

Gabinet hiszpański, nie mając odwagi wyzwać do walki partyi postępowej, oświadcza się przecież za wyzutymi z tronów Książętami i za Papieżem, i potępił anexyę Piemontu, ale zarazem ogłosił neutralność. Chcąc nadać wyraz swojej niecheci ku polityce włoskiej, odwołał swego posła z Turynu, ale przecież pozostawiając tam swego pełnomocnika. Mimo tego pozostawiony został poseł włoski baron Tecco w Madrycie.

Wkrótce jednak okazały się wyraźniej dążności gabinetu O'Donnella. Nie przeszkodziła mu neutralność układać się z Austryą o Rzym i ofiarować ku ochronie Papieża wojska na przypadek ustąpienia Francuzów. Osłaniana przez kilka miesięcy nieprzyjazna polityka stała się teraz otwarcie nieprzyjazną. Baron Tecco żądał od hiszpańskiego ministra spraw zagranicznych Calderona Collantes wydania archiwów konzulatu neapolitańskiego i otrzymał odpowiedź dwuznaczną, co widocznie wygląda na odmowę. Włochy ubolewają nad tem, ale nie lekają się nieprzyjaźni gabinetu hiszpańskiego, tylko potrzeba im koniecznie zjednać poszanowanie swoim prawom.

— Z Civitavecchia donoszą pod d. 9. b. m.: Jenerał Goyon spiesznie ztamtąd wyjechał do Rzymu.

Patrie pisze: Kilka dzienników włoskich donosi, że Cabrera przybył na wybrzeża neapolitańskie.

Ile nam wiadomo, doniesienie to jest mylne. Cabrera Hiszpanii nie opuszczał.

Szwecya.

(Król z powrotem. — Przegląd instytutów.)

Sztokholm. 10. września. Król, Królowa i książę August powrócili do Sztokholmu wczoraj z zamku Gripsholm, gdzie bawili od 6. b. m. Dziś był Król obecny na radzie ministrów. — Delegaci zgromadzenia stanowego czynią przegląd instytutów stanowych, aby się przekonać o ich stanie i w jaki sposób użyte są przeznaczone na ich utrzymanie sumy z funduszów krajowych. Przed kilku dniami zwiedzili mennicę, zakład Karoliński i lazaret Serafiński — przedwczoraj oglądali roboty fortyfikacyjne przy Monili, na Waxholmie i Rinde — wczoraj czynili przegląd zakładów marynarskich.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Polski.)

Doniesienia potwierdzają, pisze *Gazeta wied.*, że wszelkie życie tak pod względem towarzyskim jak miejscowym zniknęło w Warszawie. Wspaniałe magazyny towarów modnych, na ulicy Senatorskiej lub Miodowej, do których tyle karet cisnęło się zawsze z kupującymi, dzisiaj stoją osamotnione. Tak samo dzieje się z wszystkiemi interesami. Wszelka muzyka, której dawniej w publicznych ogrodach, w kawiarniach, restauracyach, i indziej a nawet w każdym domu prywatnym, od rana do nocy można było słuchać, ustała zupełnie od początku bieżącego roku równie jak taniec, który w każdym innym razie objawia życie Polaków.

Dziennik poznański donosi z Ostrołenki pod dn. 26. b. m., że ks. Wiszniewski pleban tamtejszy został jeńcem uwieziony do Modlina.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 19. września. Sejm obradował dziś dalej nad systemem szkół elementarnych. Język niemiecki jest wykluczony. Deputowany Stojanovic złożył swój mandat. — Budżet administracyi politycznej na rok 1862, który sławońskie dykasteryum nadworne przedłożyło ministerstwu finansów, uważa ministeryum za zbyt wysoki w porównaniu z rokiem 1861 i przesłało sejmowi do zmniejszenia ograniczeniem ciężarów municypalnych. Izba oddała go jako przedmiot naglący komitetowi finansowemu.

Hermannstadt, 20. września. Siedmiogrodzkie gubernium odrzuca statut saskiego zgromadzenia narodowego co do trybunału apelacyjnego. Zgromadzenie narodowe ma być nanowo zwołane na dzień 29. września.

Tryest. 20. września. Lloyda paropływ „Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian" przywiózł wiadomości z Bombaju z 27. sierpnia. Rząd indyjski wyznaczył nagrodę 10.000 rupiów za najlepsze próbki bawełny w tym i przyszłym roku.

Londyn. 20. września. *Daily News* pisze: Jak słychać, nie przeszkadza już opór Saxonii podpisaniu prusko-francuskiego traktatu handlowego, który będzie zawarty między państwami, co go przyjmą: *Daily News* sądzi, że to byłoby rozwiązaniem związku celnego.

Berlin, 19. września. Od granicy polskiej donoszą z dnia dzisiejszego: Polacy w Warszawie dopuszczali się we wtorek dalszych gwałtów przeciw Niemcom, burzyli ich sklepy i t. p. Położenie Niemców jest niebezpieczne, władze nie przeszkadzają.

Berlin, 20. września. Od granicy polskiej donoszą z 19. b. m.: Na wniosek namiestnika uchwaliła rada administracyjna w razie ponowienia zaburzeń, ogłosić stan oblężenia. Wczoraj były po kościołach kazania przeciw excesom. Zdaje się, że spokój będzie utrzymany.

Genua, 18go września. Dnia 16 nadeszło tu znowu 600 byłych żołnierzy z Neapolu.

Rzym. 20. września. (Na Paryż.) Papież celebrował wczoraj przy zaślubinach Wielkiego Księcia toskańskiego z księżniczką Marya.

Ateny. 19. września. Wczoraj o godzinie 9. wieczorem strzelił pewien student na placu przed pałacem królewskim na Królowę. Strzał chybił, winowajca został pojmany. Oburzenie jest powszechne, ale przytem panuje zupełna spokojność.

Kopenhaga. 19. września. *Dagbladet* donosi, że książę Walii spodziewany jest na zamku Rumpenheim w elektoracie heskim, gdzie bawią landgraf Wilhelm heski i książę Krystyan.

Konstantynopol. 14. września. Sulejman Basza, dawniej gubernator Adryanopolu, mianowany jest gubernatorem Widdynu. Ratyfikacye sardyńsko-tureckiego traktatu handlowego są już wymieniane. Khalit Bej mianowany jest posłem w Petersburgu. — Fuad Basza otrzymał rozkaz wyruszyć do Hercegowiny. Część duchowieństwa greckiego pragnie połączyć się z kościołem rzymskim, z zatrzymaniem obrządku wschodniego. Petycya tutejszych Ormian żąda dymisyi swego patryarchy.

Nowy Jork. 10. września. Subskrypcye na pożyczkę nie ustają. Konwent demokratów w Nowym Jorku postanowił zalecać dalszą wojnę. Cesarz rosyjski pisał do prezydenta Lincolna list zalecając mu pokój.

Wiadomości handlowe.

Według doniesień handlowych podajemy przeciętne ceny zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie września b. r. na targach w Bolechowie, Bukaczowcach, Dolinie, Kałuszu Mikołajowie i Rozniatowie.

	Miejsce targu											
	Bolechów		Bukaczowce		Dolina		Kałusz		Mikołajów		Rozniatów	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	3	50	3	25	4	.	4	.	4	20	4	.
„ żyta . . .	2	40	2	25	2	94	2	75	3	.	2	80
„ jęczmienia .	2	.	1	50	2	.	1	75	2	40	1	60
„ owsa . . .	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	30
„ breczki . .	5	.	1	80	.	.	2	99	2	40	.	.
„ kukurudzy .	2	50	2	80	2	80	2	25	3	.	2	80
„ kartofli . .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	88	1	.
Cetnar siana . . .	1	.	.	40	.	75	1	20	.	80	.	50
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	4	73	6	30	5	25	5	.	7	87	5	60
„ „ miękkiego	3	78	5	25	3	85	3	40	6	45	4	20
Funt mięsa wołowego		9	.	10	.	10	.	10	.	13	.	11
Mas okowity . . .	.	84	.	60	.	75	.	80	.	80	1	50

Według doniesień handlowych podajemy następujące ceny przeciętne, jakie były na targach tygodniowych w *Bochni* w sierpniu 1861 r.

	Mec ważył	Przywieziono	Sprzedano	Płacono w przecięciu za 1 mec n. a.	
	funtów	mec	ów niż. austr.	zł.	c.
Pszenicy	85	1650	1650	4	42
Żyta	75	1350	1350	3	23
Jęczmienia	70	610	610	2	60
Owies	50	409	400	2	15
Kartofli	.	80	80	1	50

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. września 1861.

Pora	Barometr w mierze par.s. sprowadzony do 0 Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7 god. zrana	325.02	+ 7.9	95.2	zachodni sl.	deszcz
2 god. po pol.	325.63	+ 7.8	82.5	półn.zach. -	„
10 god. wiecz.	325.34	+ 8.0	90.3	zachodni „	„

Ilość deszczu 1"' 40.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21 września.

Hotel rosyjski: PP. Turkul Felix, z Seredca. — Cielecki Alf., z Brehowa — Pruszyński Józef, z Pomarzan. — Lenciewicz Erazm, z Sulimowa. — Pawlikowski Miecz., z Medyki. — Małachowski Zyg., z Toustoług.

Hotel europejski: Podlewski Zyg., c. r. porucz., z Petersburga. — Augustynowicz Bol., z Wos czaniec. Berezowski Henryk, z Wodnik. — Wiśniewski Wiktor, z Strzelsk.

Hotel Langa: Hilberth Ed., c. k. kap., z Stanisławowa. — Hr. Lichtenberg Alf., Dembscher Emil, i Smoitz Süss, c. k. rotmistrze, z Żółkwi.

Hotel angielski: Czarnożyński Stan., z Horodyszczy.

Zajazd Kuhna: Czaderski Jul., adw. kraj., z Sambora.

Dnia 22. września.

Hotel rosyjski: PP. Mniszek Antoni, z Stubienka. — Orłowski Antoni, z Połowiec.

Hotel europejski: Hoppen Marian, z Kozłowa. — Walewski Kazimirz, z Kłodna.

Hotel angielski: Frühling Alexander, adwokat krajowy, z Tarnopola.

Hotel krakowski: Grocholski Juliusz, z Wybranówki. — Barzykowski Michał, z Bryńca górnego. — Wysoczański Bazyli, z Laszek.

Pod kolej żelazną: Rott Jendrzej, z Malinowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. września.

PP. Hr. Łączyński Henr., do Bałtaczyc. — Sermak Józef, adw. kraj., do Przemyśla. — Berezowski Henr., do Wodnik. — Malczewski Stnisław, do Cześnik. — Augustynowicz Bron., do Woszazaniec. — Szydłowski Michałowicz Roman, c. r. porucz, do Charkowa. — Piotrowski Alex., c. k. radca sąd. kraj., do Złoczowa. — Schlägel Lubin, do Kopiatyna. — Zwolski Jul., do Bryniec. — Grocholski Jul., do Wybranówki. — Brzezowski Wik., do Chmielnik. — Pruszyński Józef, do Wolicy. — Kułakowski Wład., do Kosowa. — Malczewski Eug., c. r. kap., do Besarabii. — Młodecki Kaz., c. r. rotm., do Brodów. — Bohdanowicz Anaklet, do Łukawieckich Majdan. — Drużbowski Fran. Eust., do Prawkowiec. — Morawski Szymon, dr. med., do Rosyi. — Bobowski Konst., do Olendra.

Dnia 22. września.

PP.: Kaczewski Stan., do Fragi. — Cielecki Alfred, do Porchowa. — Świerzawski Alexander, do Szczepiatyna. — Skarbek Leon, do Radruża. — Mikuli Borkowski Stefan, do Zadubrówki. — Suchacki Antoni, do Polski. Br. Mustatza Mikołaj, do Czerniowiec. — Sternklar Wilhelm, do Józefówki.

Kurs lwowski.

Dnia 21 września

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	42	6	50
Dukat cesarski	" "	6	44	6	51
Półimperyał zł. rosyjski	" "	11	9	11	29
Rubel srebrny rosyjski	" "	2	13	2	17
Talar pruski	" "	2	4	2	7
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	79	50	80	50
" " " m. k. za 100 zł.	bez kuponów	83	50	84	50
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	147	50	149	50
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	50	66	50
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	40	81	40

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 21. września.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80 95. Metaliki po 5% za 100 zł. 67 35; po 4 1/2% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 749.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 182.80; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 136.15. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.51, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 135 25.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 19. września.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	62.20	62 30
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	80.70	80.80
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	80.90	81.—
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	67.60	67.70
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	67 80	68 —
dtto. " 4 1/2%	58.50	58.75
dtto. " 4%	51 75	52 —
dtto. " 3%	39.—	39.25
dtto. " 2 1/2%	34.—	36.—
dtto. " 1%	13.—	13 75
Przez. do wylos. z r. 1839	114.—	114.50
" 1854	85 75	86.25
" 1860	83.30	83 40
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł.	88 —	88.10
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	66.—	67.—
" 4 1/2%	58 —	58 50
" 4%	51.—	52.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju " 3 1/2%	45.—	46.—
" 3%	47.—	48.—
" 2 1/2%	46 —	47.—
" 2 1/4%	41 —	41.50
" 2%	36 50	37.50
" 1 3/4%	32.—	33.—
dtto. z procent za granicą " 5%	66.—	67.—
" 4 1/2%	57 —	58.—
" 4%	50.50	51.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	87 50	88.50
Wyż. Aust. i Salb.	87.—	88.—
Czech	91.50	91.75
Morawii	85 —	85.50
Szląska	84.—	85 —
Styryi	87.—	88.—
Tyrolu	98.50	99.50
Kar., Krainy. i Wyb.	87.—	88.—
Węgier	67.50	68.50

	pien.	towar.
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.: Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	66.50	68.50
Galicyi	65.75	66 -
Siedmiogr. i Bukow.	64.75	65 50
Lom. wen. poż. z r. 1850	110.—	112.—
Wen. pożyczka z r. 1859	91 —	—.—
Dług Tyrolu po 5%	66.—	67.—
" 4%	50.50	51.—
Dług Salcburga " 3 1/2%	43.—	43.50
" 3%	38.—	38.50
" 2 1/2%	31.50	32.—
Dług Krainy " 2%	24.50	25.—
" 1 3/4%	21.—	21.50
2. Stan oblig. domestykaln.		
po 3% za 100 zł.	18.—	20.—
" 2 1/2% za 100 zł.	15.—	17.—
" 2 1/4% za 100 zł.	14.—	15.—
" 2% za 100 zł.	13.—	14.—
" 1 3/4% za 100 zł.	10.—	11.—
3. Akcye.		
Banku nar.	746.—	748 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	183 60	183 80
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	589 —	591 —
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	2024	2026.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277 50	278.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	165.50	166.—
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	119.75	120.25
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	239 —	240.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 140 zł. (70%)	148 —	148.50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k	—.—	76.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	695.—	700.—

	pien.	towar.
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	143.—	144.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.		
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	123.—	124.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	429.—	430.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	212.—	214.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	396.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	370.—	375.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—
4. Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	103 —	103.25
10 " 5%	96 —	96 50
przeznacz. do los. po 5%	90 —	90 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.90	100.—
przez. do los. po 5%	86.—	86 20
Gal. Tow. kred. po 4%	80.50	81.50
5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.—
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	103 80	104.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	140.—	140 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	—.—	96.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	134 50	135.50
Kol. Gloggn. za 100 zł.	80.—	81.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	97.50	98.50
Lloyda za 100 zł.	85 —	88.—
6. Losy.		
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	119 80	120 —

	pien.	towar.
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95 50	96.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w.a.	124.—	125.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w.a.	36.25	36.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	96.50	97.—
Salma " 40 " "	36.50	37.—
Palfiego " 40 " "	35 75	36.—
Clarego " 40 " "	35.—	35.50
St. Genois " 40 " "	35 75	36 25
Windischgrätza 20 zł. "	22.50	23.—
Waldsteina 20 " "	22.75	23.—
Keglevicha 10 " "	14.50	15.—
Weksle. (Na 3 miesiące.)		
Amsterdam za 100 zł. hol.	114 15	114 35
Augsburg za 100 zł. w. p.-n	114.50	114.75
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	114 75	115.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	100 90	101.—
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	136 30	136 50
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	53 50
Marsylia za 100 fr.	—.—	53 50
Paryż za 100 fr.	53.45	53 50
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Kurs złota.	pien	towar.
Dukaty ces. men.	6.51	6.53
dtto. pełnej wagi	6 51	6.53
Korona	18.70	18 75
20frankówka	10.86	10.87
Rosyjski impery.	11.20	11.22
Talar związkowy	2.04	2.04 5/10
Srebro	136.—	136 25
Kurs korony w k. kasach		13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Komisye lekarskie w kąpielach czeskich.) Według „Prag. Ztg.“ c. k. namiestnictwo czeskie wydało następujące rozporządzenie względem czeskich miejsc kąpielowych w Cieplicach, Karlsbadzie, Franzensbadzie i Marienbadzie: Oprócz komisyi lekarskiej, której w każdym z rzeczonych miejsc kąpielowych zostawia się ten sam zakres działania, jaki miała dotąd, mają także wszyscy lekarze tam praktykujący pod prezydencyą rządowego lekarza kąpielowego odbywać posiedzenia, wyjawiać swoje zdania względem stosunków miejscowych kąpielowych i lekarskich, jakoteż względem ważnych kwestyi i wydarzeń, które potrzebują medycznego ocenienia, rozstrzygać o przedmiotach im przedłożonych, i czynić wnioski ze stanowiska lekarskiego. Protokół posiedzeń, w który zapadłe uchwały mają być wciągane będzie przesyłany do namiestnictwa.

(Statystyka szkół w Węgrzech.) Komisya, której k. węgierskie namiestnictwo zleciło uorganizować krajowe gimnazya katolickie oświadczyła się za zaprowadzeniem języka węgierskiego do wykładu przedmiotów gimnazyalnych, i wniosek ten umotywowała w obszernych rozmiarach. Wyjmujemy z niego następujące data statystyczne. Na Węgrach znajduje się obecnie 22 gimnazyów niższych, a 26 wyższych dla młodzieży rzymsko katolickiej. Wziąwszy za zasadę statystykę szkół z roku 1859-60, przekonamy się, że z tych 48 gimnazyów, 35 jest całkiem, lub przeważnie węgierskich, 1 jest węgiersko-niemieckie, 3 są węgiersko-niemieckie i słowiańskie w równym stosunku, 4 przeważnie niemieckie, 1 niemiecko-słowiańskie w równym stosunku, 3 przeważnie słowiańskie, i 1 przeważnie rumuńskie. Co do narodowości uczniów rezultat był następujący: W 48 gimnazyach było 6082 Węgrów, w 39 gimnazyach 1495 niemców, w 10 gimnazyach 442 Rumunów, w 23 gimnazyach 798 słowian, w 9 gimnazyach 230 rusinów, a w 4 gimnazyach 30 Serbów. Ogólna liczba uczniów 9077. Stosunek uczniów według ich narodowości jest następujący: Węgrów 66 na sto, Niemców 15 na sto, Rumunów 4 na sto, Słowian 8 na sto, Rusinów 2 na sto, serbów 0 3 na sto.

(Uprawa bawełny w Portugalii.) Według „Annales du Commerce“ okazało się z doświadczenia, że nie tylko w portugalskich posiadłościach na wybrzeżu afrykańskiem, lecz także w samej Portugalii można bardzo korzystnie uprawiać bawełnę. Mianowicie prowincye Algarbia i Alemtejo przydatne są do tego. Nawet w okolicy Lizbony chociaż zawsze tylko na bardzo małą skalę czynione próby, wydały jednak plon dosyć znaczny.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*